

III. ГЕОГРАФІЯ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ

Стаття та будь-який пов'язаний з нею опублікований матеріал поширюється за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).
The article and any related published material are licensed under the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

УДК 374.3:379.85:061.2

DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2026.96.5>

Сергій УЛІГАНЕЦЬ, канд. геогр. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0002-9960-6752

e-mail: uliganez@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Анастасія СКУБІЙ, магістр

ORCID ID: 0009-0005-6541-5244

e-mail: anastasiaask9@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ (НА ПРИКЛАДІ МГО "УСМГ")

Обґрунтовано актуальність комплексного впровадження туристсько-рекреаційної діяльності як системного й інноваційного інструменту розвитку неформальної освіти в межах функціонування молодіжних громадських організацій. Досліджено науково-практичну проблему браку уніфікованих методичних рекомендацій та чітких алгоритмів щодо ефективного використання просторового та рекреаційного потенціалу для практичного закріплення знань і соціалізації молоді поза межами класичної шкільної системи освіти. Проаналізовано сучасний вітчизняний і зарубіжний досвід процесів неформального навчання. На основі аналізу практичного досвіду Молодіжної громадської організації "Українська спілка молодих географів" (МГО "УСМГ") і новітніх теоретико-методологічних підходів розроблено комплексну методiku організації освітньо-рекреаційних заходів. Запропоновано й детально охарактеризовано інтегровану чотирикомпонентну модель, яка поєднує когнітивно-інтерпретаційний, інтерактивно-ігровий, практично-дослідницький та соціально-терапевтичний аспекти. Розкрито специфіку застосування інструментів семантичного спрощення, мікронавчання, польового волонтерства та "outdoor"-активностей для різних форматів молодіжної роботи. Доведено, що системне поєднання методів геоінтерпретації, локаційної гейміфікації, безпосереднього екологічного моніторингу та горизонтальної комунікації за принципом "рівний – рівному" дозволяє максимально ефективно формувати просторову свідомість учасників. Установлено, що такий прикладний методичний підхід безпосередньо сприяє швидкому опануванню спеціалізованих профільних навичок (зокрема, базових основ роботи з GIS-інструментами), а також забезпечує глибоке психоемоційне розвантаження молоді в емоційно безпечному природному середовищі без академічного тиску. Зроблено висновок, що впровадження розробленого інструментарію перетворює стандартну туристсько-рекреаційну складову на дієвий мультидисциплінарний простір для формування ключових компетентностей молоді, що має вагомий перспективу масштабування в умовах повоєнного відновлення територій.

Ключові слова: туристична діяльність; рекреаційна діяльність; неформальне навчання; соціалізація молоді; молодіжні громадські організації.

Вступ

Передумови дослідження. Залучення молоді до активностей на відкритому просторі є дієвим механізмом підтримки її психологічного стану та соціалізації, а отже, туристсько-рекреаційне середовище створює ідеальні умови для практичної реалізації форматів неформального навчання. Просторові ігри, локаційні квести, інтерактивне краєзнавство й екологічні екскурсії виступають перспективними інструментами залучення молоді до освітнього процесу та ефективно підвищують рівень обізнаності про природну і культурну спадщину. Хоча в класичному розумінні туризм розглядається переважно як комплексний підхід до управління дестинаціями та сталим розвитком, у межах діяльності сучасних молодіжних громадських організацій його освітній потенціал досі не розкрито повною мірою. На сьогодні в Україні не існує чіткої методології щодо впровадження методів туристсько-рекреаційної діяльності в систему неформальної освіти, яка слугує фундаментом роботи соціально-громадських об'єднань.

Актуальність теми. Попри наявність окремих ініціатив, нині існує проблема браку уніфікованих методичних рекомендацій, які б дозволили неформальним

об'єднанням системно використовувати туристсько-рекреаційний потенціал для практичного закріплення знань поза межами класичної шкільної освіти. Тому залишається потреба адаптувати наявні географічні знання під специфіку молодіжної діяльності шляхом їхнього перетворення на зручний прикладний інструмент. Вагомим значення цей процес набуває для профільних природничо-географічних об'єднань, де просторова складова становить невід'ємну частину їхнього функціонування. Відповідно, розробка дієвих методів організації туристсько-рекреаційної діяльності в системі неформальної освіти, зокрема на прикладі Молодіжної громадської організації "Українська спілка молодих географів" (МГО "УСМГ"), є надзвичайно актуальною науково-практичною проблемою.

Мета роботи. Мета роботи полягає у розробці та науковому обґрунтуванні комплексної методики використання туристсько-рекреаційної діяльності як системного інструменту неформальної освіти в молодіжних громадських організаціях. Основна корисність дослідження полягає у створенні зручного прикладного інструментарію, адаптованого під потреби профільних об'єднань (на прикладі досвіду МГО "УСМГ"), що дозволить системно

розвивати компетентності молоді через інтерактивні, дослідницькі й соціальні заходи.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети було визначено такі основні завдання:

1. Проаналізувати теоретико-методологічні засади та інноваційні підходи до інтеграції туристсько-рекреаційної діяльності у простір неформального навчання.

2. Дослідити практичний досвід МГО "УСМГ" щодо використання рекреаційних форматів (наукових шкіл, експедицій, конгресів та інших просвітницьких заходів) як дієвого освітнього інструментарію.

3. Розробити й обґрунтувати інтегровану чотирикомпонентну модель організації туристсько-рекреаційної діяльності, визначивши алгоритми її впровадження для формування просторової свідомості, набуття спеціалізованих навичок і соціалізації учасників молодіжних об'єднань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільше значення для розуміння ролі туристсько-рекреаційної діяльності в неформальній освіті мають дослідження італійських учених, які комплексно розглядають геотуризм як форму сталого розвитку та забезпечення профільної освіти (Coratza, Vandelli, & Ghinoi, 2023). З огляду на низький рівень просторової обізнаності населення в межах даної публікації, пропонується відмовитися від сприйняття рекреації виключно як джерела естетичного задоволення та використовувати геоінтерпретацію як базовий інструмент неформального навчання. Для успішного залучення різних цільових аудиторій науковці розробили процедуру створення багаторівневого інтерпретаційного плану, що обов'язково включає визначення цілей, їх трансформацію у відповідні теми та вибір оптимальних засобів. Проте, незважаючи на ґрунтовність описаної методології, у згаданій праці основний акцент робиться на муніципальному управлінні та загальних рекреантах, тоді як специфіка інтеграції цих процесів у діяльність молодіжних громадських організацій не розкрита повною мірою (Coratza, Vandelli, & Ghinoi, 2023).

Інша праця бельгійських науковців присвячена інноваційним засобам неформального навчання в молодіжній роботі, зокрема використанню ігрового локаційно-орієнтованого середовища "TICKLE" (De Troyer et al., 2020). Розроблена авторами методика базується на поєднанні гейміфікації та мікронавчання, де учасники залучаються до освітнього процесу через виконання невеликих завдань, безпосередньо прив'язаних до реальних фізичних локацій. Проте ідея цієї роботи переважно зосереджена на технічному забезпеченні цифрового інструментарію та первинному розв'язанні проблеми "шкільного вигорання" до навчання (De Troyer et al., 2020).

Важливим підґрунтям для розуміння потенціалу туристсько-рекреаційної діяльності в молодіжній роботі є дослідження британських учених, які розглядають групові заходи на відкритому просторі (походи, кемпінг) як дієву альтернативу медикалізованому розв'язанню проблем ментального здоров'я молоді (Elsen, & Ord, 2023). Автори доводять, що командна взаємодія на природі в безпечному психоемоційному середовищі допомагає молоді долати тривожність і підвищувати стресостійкість, перетворюючи рекреаційні інструменти на повноцінний освітній процес для соціалізації. Однак у згаданій статті цей досвід досліджується переважно крізь призму психологічної підтримки та реабілітації осіб із ментальними труднощами, без сфокусування на його ширшому педагогічному потенціалі (Elsen, & Ord, 2023).

У межах розгляду даної теми вагомими також є праці вітчизняних науковців, зокрема монографія за редакцією

О. В. Овчарук, де детально розглядається сучасна система освіти (Овчарук, 2021). У цій роботі авторка дає розмежування між формальним, неформальним та інформальним навчанням, що допомагає правильно сприймати освітні процеси поза межами школи, університету чи іншого навчального закладу. Крім того, у монографії вказується важливість ролі молодіжних громадських організацій, адже саме вони створюють для молоді найкраще середовище для здобуття практичних навичок і справжньої соціалізації. Проте, О. В. Овчарук майже не згадує те, як саме можна використовувати туризм та рекреацію для такого неформального навчання (Овчарук, 2021).

Окрему увагу варто приділити свіжим вітчизняним дослідженням, зокрема тезам "Світові та вітчизняні тренди молодіжного туризму: проблеми та перспективи розвитку на ринку ЄС" та "Молодіжний туризм як тренд сучасної туристичної індустрії на прикладі України", представленим у матеріалах профільної Міжнародної науково-практичної конференції (Добрянська, 2026). Автори цих публікацій доводять, що активні подорожі та краєзнавчі виїзди перетворилися із простого відпочинку на дієвий простір для здобуття нових практичних навичок і засвоєння соціального досвіду в неформальній обстановці. Водночас у більшості матеріалів цієї конференції ці питання розглядаються переважно з макроекономічної позиції управління туристичним бізнесом, підготовки кадрів або ж загальних державних стратегій (Добрянська, 2026).

Отже, виявлені не вирішені складові загальної проблеми в підсумку зумовлюють потребу в розробці зрозумілих методичних рекомендацій для їх застосування в діяльності молодіжних громадських організацій (зокрема, і на прикладі МГО "УСМГ").

Результати

Розробка методики для розвитку туристсько-рекреаційної діяльності в межах неформального навчання ґрунтується на безпосередньому прикладі – Молодіжній громадській організації "Українська спілка молодих географів" (МГО "УСМГ") (МГО "УСМГ", б. д.). На сьогодні ця спілка фактично виступає середовищем для застосування практичних форм навчання в неформальній освіті. Географічні й загальні природничі знання в межах діяльності МГО "УСМГ" трансформуються у практичні навички завдяки навчальним подорожам та дослідженням (МГО "УСМГ", б. д.).

Аналіз діяльності МГО "УСМГ" дозволяє виділити кілька ключових форматів, де туристсько-рекреаційна складова працює як освітній інструмент:

1. **Наукові школи** (дослідницький формат). Наприклад, під час проведення школи "Дослідження деокупованих територій: Київщина" було впроваджено методи геоінтерпретації, які полягали у відвідуванні локацій в Ірпені та Бородянці (Романівський міст, Палац культури). Завдяки таким заходам учасники провели практичний аналіз впливу військових дій на ландшафти та просторову структуру міста. Зокрема, використання технологій VR у Гостомелі та польове картування маркерів війни у Бучі дозволило учасникам проаналізувати трансформацію ландшафту, що повністю відповідає принципам неформального навчання через реальні ситуації.

2. **Міжконгресся та урбаністичні заходи** (освітньо-розважальний формат). Заходи у форматі міжконгресся, на зразок "100лиць Києва" або "Никай яка сакура – Пальма!", інтегрують елементи гейміфікації та ігрового навчання. У такий спосіб під час другого івенту відбувся квест в Ужгороді ("Пой понимагаємо де йсе"), а під час

першого – відвідування реноваційних об'єктів ("Окото-уер", "Сквот 17"), які стимулювали пізнавальний інтерес молоді до міського середовища шляхом перетворення звичайної оглядової прогулянки на процес саморозвитку та соціалізації.

3. *Експедиції та походи* (оздоровчо-моніторинговий формат). Наприклад, спелеовізди до печери "Озерна" чи карстового масиву "Думка", а також піші маршрути Ржищівською екостежкою та полониною Кукул, створюють безпечний психоемоційний простір. Робота на відкритому

повітрі, зокрема екологічний моніторинг річки Ірпінч чи маркування екостежок, допомагає молоді розвивати стійкість до стресу та впевненість у власних силах через командну взаємодію на природі.

Отже, на основі практичного досвіду МГО "УСМГ" та проаналізованих теоретичних особливостей неформального навчання, було розроблено комплексну методіку впровадження туристсько-рекреаційних форматів у повсякденну роботу молодіжних громадських об'єднань (табл. 1).

Таблиця 1

Модель інтегрованої туристсько-рекреаційної діяльності молодіжних громадських організацій

Компонент методики	Методи та інструменти	Освітні цілі та пріоритети	Практика в МГО "УСМГ"	Методичне вдосконалення та алгоритм
Когнітивно-інтерпретаційний	Геоінтерпретація, сторітелінг, семантичне спрощення наукових даних	Формування просторового мислення та усвідомлення цінності національної спадщини	Тематичні поїздки до таких міст, як Ірпінч, Бородянка, Гостомель	Послідовність: "Мета – Тема – Засіб". Важливо адаптовувати складні географічні терміни під сприйняття широкої аудиторії без втрати наукової точності
Інтерактивно-ігровий	Гейміфікація, локаційні квести, цифрові навчальні картки ("TICKLE"-підхід)	Залучення через підтримку стабільної зацікавленості до пізнання	Проекти "Никай яка сакура – Пальма!", урбаністичні квести в м. Ужгород	Рекомендується впровадження технік переконання та мікронавчання (короткі виклики на кожній точці маршруту) для подолання або попередження "освітнього вигорання"
Практично-дослідницький	Польові дослідження, волонтерство, картування (моніторинг довкілля за допомогою GIS-інструментів)	Опанування спеціалізованих інструментів аналізу й екологічного моніторингу	Спелеовізди (печера Озерна), створення екостежки у Ржищеві	Поєднання з методами "громадянської науки", коли учасники власноруч маркують маршрути, фіксують дані про біорізноманіття чи позначають "точки інтересу"
Соціально-терапевтичний	"Outdoor"-активності, методологія "Peer-to-Peer", групова рефлексія	Психоемоційне розвантаження та вибудовування довіри в команді	Похід "Надзбруччя", експедиції на полонину Кукул	Використання природного середовища як простору психологічної безпеки, вільного від формального оцінювання та соціального тиску. Головний акцент на горизонтальній комунікації та взаємній підтримці учасників

Примітка: розроблено авторами на основі узагальнення практичного досвіду діяльності МГО "УСМГ". Представлені в моделі компоненти не є суворо ізольованими; у реальній практиці молодіжної роботи вони є взаємодоповнюваними та можуть гнучко комбінуватися (напр., поєднання польового моніторингу з елементами гейміфікації або геоінтерпретації з "outdoor"-активностями) залежно від специфіки просторової локації, формату заходу та потреб цільової аудиторії.

У розробленій комплексній моделі кожен елемент доповнює інший. Таким чином, туристсько-рекреаційні заходи перетворюються на повноцінний простір для неформального навчання.

Когнітивно-інтерпретаційний компонент методики базується на використанні інструментів геоінтерпретації та сторітелінгу. Окрім прямої передачі фактів, тут застосовується метод семантичного спрощення, що дозволяє адаптувати опис складних ландшафтних процесів для сприйняття широкою аудиторією, що сприяє глибшому усвідомленню просторової та історичної цінності території. У межах діяльності МГО "УСМГ" цей підхід реалізовується під час екскурсій до деокупованих міст Київщини (Ірпінч, Бородянка), де через аналіз наслідків руйнувань та спостереження за процесами відбудови формується комплексна просторова свідомість. У методичному плані реалізація цього компонента методики вимагає дотримання такої послідовності:

- визначення конкретної цілі візиту;
- трансформації цілі відвідування у відповідну тематику;
- вибір оптимальних наочних засобів для розкриття змісту тематики.

Інтерактивно-ігровий метод орієнтований на залучення учасників через механізми гейміфікації та локаційні квести. Такий підхід стимулює пізнавальний інтерес до маршруту шляхом активного просторового дослідження. У діяльності МГО "УСМГ" цей компонент ефективно реалізований у форматі заходів міжконгресу (приміром, краєзнавчі квести під час міжконгресу в м. Ужгород). Для вдосконалення цього інструменту рекомендується впроваджувати елементи мікронавчання, за яких учасник отримує дозований обсяг профільної інформації без посередньо під час перебування біля досліджуваного об'єкта, що суттєво підвищує якість засвоєння матеріалу.

Практично-дослідницький аспект розробленої методики спрямований на польову роботу та просторове волонтерство. Цей підхід дозволяє набувати практичних навичок зі сфери екологічного моніторингу та основ роботи з геоінформаційними системами (GIS-інструменти). Практичним виявом цього є проведення спелеоекспедицій до карстових масивів або маркування екостежок (напр., у м. Ржищів). Головна методична рекомендація щодо цього компонента полягає в обов'язковому завершенні заходу створенням конкретного продукту (карти, звіту, промаркованого маршруту тощо), що забезпечить

усвідомлення молоддю власного практичного внеску в науковий процес чи розвиток громади.

Соціально-терапевтичний компонент орієнтований на психоемоційне відновлення та соціалізацію учасників. Він поєднує "outdoor"-активності (заходи на відкритому просторі) та методологію "Peer-to-Peer" (навчання за принципом "рівний – рівному"). У межах такого підходу роль ментора виконує молодий фахівець або досвідченіший учасник організації, що мінімізує комунікативні бар'єри з учасниками та формує сприятливе середовище вільної взаємодії. Під час туристських походів (маршру-

том "Надзбруччя" чи на полонину Закукул) така горизонтальна комунікація сприяє психологічному розвантаженню та зміцненню командної згуртованості. З метою підвищення ефективності даного компонента доцільно включати сесії групової рефлексії після активної фази заходу для спільного аналізу отриманого досвіду.

Для наочної демонстрації просторового охоплення впроваджених туристсько-рекреаційних форматів було розроблено картосхему, яка характеризує географію реалізації всіх чотирьох компонентів розробленої методики в межах практичної діяльності МГО "УСМГ" (рис. 1).

Рис. 1. Географія впровадження методів неформальної освіти МГО "УСМГ"

За результатами аналізу картосхеми можна визначити, що практична реалізація освітньо-рекреаційної методики МГО "УСМГ" охоплює значну частину території України, що підтверджує її гнучкість і здатність до масштабування. Зокрема, просторова локалізація когнітивно-інтерпретаційного компонента чітко тяжіє до деокупованих міст Київщини та Чернігівщини, де геоінтерпретація процесів руйнування й відбудови простору набуває найбільшої освітньої цінності. Натомість практично-дослідницькі та соціально-терапевтичні заходи очікувано зосереджені в межах природних і гірських ландшафтів (Карпати, Поділля), які забезпечують необхідні умови для безпечного психоемоційного розвантаження й екологічного моніторингу. Водночас інтерактивно-ігровий напрям успішно імплементується у різноманітних урбанізованих середовищах від Ужгорода до Харкова, остаточно доводячи просторову універсальність розробленої комплексної моделі.

Дискусія і висновки

У результаті проведеного дослідження було розроблено та науково обґрунтовано комплексну методику використання туристсько-рекреаційної діяльності як системного інструменту неформальної освіти в межах функціонування молодіжних громадських організацій. Доведено, що за умови правильного методичного підходу туристсько-рекреаційна складова є дієвим практичним середовищем для всебічної соціалізації та формування компетентностей молоді.

На основі аналізу практичного досвіду МГО "УСМГ" сформовано інтегровану чотириккомпонентну модель, яка містить когнітивно-інтерпретаційний, інтерактивно-ігровий, практично-дослідницький та соціально-терапевтичний аспекти. Застосування цієї розробки підтверджує, що системне поєднання методів компонентів моделі дозволяє ефективно формувати просторову свідомість учасників молодіжних об'єднань. Крім того, такий підхід забезпечує опанування спеціалізованих навичок

(зокрема, основ роботи з GIS-інструментами та методів екологічного моніторингу) і сприяє психоемоційному розвантаженню молоді в безпечному середовищі без академічного тиску.

Перспективи подальшого розвитку у цьому напрямі вбачаються в ширшій практичній апробації та масштабуванні розробленого методичного інструментарію на діяльність інших (як профільних, так і непрофільних) громадських об'єднань України. Також перспективним залишається поглиблене дослідження інтеграції новітніх цифрових просторових технологій у формати молодіжного туризму та розширене вивчення впливу таких рекреаційних практик на соціальну адаптацію молоді в умовах повоєнного відновлення територій.

Внесок авторів. Сергій Уліганець – концептуалізація, методологія, валідація даних, написання (перегляд і редагування); Анастасія Скубій – формальний аналіз, методологія, розробка картосхеми в програмному забезпеченні (ArcGIS Pro версія 3.6), написання (оригінальна чернетка).

Джерела фінансування. Авторі заявляють про відсутність зовнішнього фінансування для проведення цього дослідження та підготовки рукопису до публікації.

Список використаних джерел

- МГО "УСМГ" [usmg.org.ua]. (б. д.). Дописи [Профіль в Instagram]. Взято 10 травня 2026 р. із <https://www.instagram.com/usmg.org.ua/>
- Овчарук, О. В. (2021). Теорія і практика шкільної освіти для демократичного громадянства в країнах-членах Ради Європи. ПП "Видавництво "Фенікс".
- Добрянська, Н. А. (Ред.). (2026, 16–17 квіт.). У: *Розвиток туристичного бізнесу та рекреації: досвід, сучасні виклики та майбутні орієнтири* (20–22; 45–47). Одеський національний технологічний університет.

https://www.ontu.edu.ua/download/konfi/2025/Abstracts-development_tourism_business-25.pdf

Coratza, P., Vandelli, V., & Ghinai, A. (2023). Increasing Geoheritage Awareness through Non-Formal Learning. *Sustainability*, 15(1), 868. <https://doi.org/10.3390/su15010868>

De Troyer, O., Maushagen, J., Lindberg, R., & Breckx, D. (2020). Playful Learning with a Location-Based Digital Card Environment: A Promising Tool for Informal, Non-Formal, and Formal Learning. *Information*, 11(3), 157. <https://doi.org/10.3390/info11030157>

Elsen, F., & Ord, J. (2023). 'You Don't Get Ditched'—Young People's Mental Health and Youth Work: Challenging Dominant Perspectives. *Youth*, 3(4), 1429–1440. <https://doi.org/10.3390/youth3040090>

References

Coratza, P., Vandelli, V., & Ghinai, A. (2023). Increasing Geoheritage Awareness through Non-Formal Learning. *Sustainability*, 15(1), 868. <https://doi.org/10.3390/su15010868>

De Troyer, O., Maushagen, J., Lindberg, R., & Breckx, D. (2020). Playful Learning with a Location-Based Digital Card Environment: A Promising Tool for Informal, Non-Formal, and Formal Learning. *Information*, 11(3), 157. <https://doi.org/10.3390/info11030157>

Dobrianska, N. A. (Ed.). (2026, April 16–17). In: *Development of tourism business and recreation: experience, modern challenges and future guideline* (pp. 20–22; 45–47). Odesa National University of Technology [in Ukrainian]. https://www.ontu.edu.ua/download/konfi/2025/Abstracts-development_tourism_business-25.pdf

Elsen, F., & Ord, J. (2023). 'You Don't Get Ditched' – Young People's Mental Health and Youth Work: Challenging Dominant Perspectives. *Youth*, 3(4), 1429–1440. <https://doi.org/10.3390/youth3040090>

Ovcharuk, O. V. (2021). *Theory and practice of school education for democratic citizenship in the member states of the Council of Europe*. PP "Vydavnytstvo "Feniks" [in Ukrainian].

Youth NGO "USMG" [usmg.org.ua]. (n.d.). Posts [Instagram profile]. Retrieved May 10, 2026 [in Ukrainian]. <https://www.instagram.com/usmg.org.ua/>

Отримано редакцією журналу / Received: 15.03.26

Прорецензовано / Revised: 20.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 30.04.26

Опубліковано / Published: 30.05.26

Serhii ULIHANETS, PhD (Geogr.), Assoc. Prof.

ORCID ID: 0000-0002-9960-6752

e-mail: uliganetz@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Anastasiia SKUBII, Master's Student

ORCID ID: 0009-0005-6541-5244

e-mail: anastasiiaask9@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TOURISM AND RECREATIONAL ACTIVITIES AS A TOOL FOR THE DEVELOPMENT OF NON-FORMAL EDUCATION IN YOUTH NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS (ON THE EXAMPLE OF YOUTH NGO "UAYG")

The relevance of the comprehensive implementation of tourism and recreational activities as a systemic and innovative tool for the development of non-formal education within the functioning of youth non-governmental organizations is substantiated. The scientific and practical problem of the lack of unified methodological recommendations and clear algorithms for the effective use of spatial and recreational potential for the practical consolidation of knowledge and youth socialization outside the classical school education system is investigated. Modern domestic and foreign experience of non-formal learning processes is analyzed. Based on the analysis of the practical experience of the Youth Non-Governmental Organization "Ukrainian Association of Young Geographers" (Youth NGO "UAYG") and the latest theoretical and methodological approaches, a comprehensive methodology for organizing educational and recreational events has been developed. An integrated four-component model, which combines cognitive-interpretive, interactive-gaming, practical-research, and socio-therapeutic aspects, is proposed and characterized in detail. The specifics of applying tools such as semantic simplification, microlearning, field volunteering, and outdoor activities across various youth work formats are revealed. It has been proven that the systemic combination of geo-interpretation methods, location-based gamification, direct environmental monitoring, and horizontal peer-to-peer communication enables the most effective development of participants' spatial awareness. It is established that such an applied methodological approach directly contributes to the rapid acquisition of specialized skills (in particular, the basics of working with GIS tools) and provides deep psycho-emotional relief for youth in an emotionally safe, natural environment without academic pressure. It is concluded that implementing the developed tools transforms the standard tourism and recreational component into an effective multidisciplinary space for the development of key youth competencies, with significant prospects for scaling in the conditions of post-war recovery of territories.

Keywords: tourism activities; recreational activities; non-formal learning; youth socialization; youth non-governmental organizations.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.